

30. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan kokoonpano v. 1963 oli sama kuin edellisenä vuonna.

Lautakunta piti vuoden aikana 14 kokousta, joiden pöytäkirjoissa oli 149 pykälää.

Lautakunnan toimistoon saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 489 ja toimistosta lähteneiden 220. Kirjeiden, painotuotteiden ym. postilähetysten lukumäärä oli 5 951.

Kokouksessaan 20.2. hyväksyi kaupunginvaltuusto raittiuslautakunnalle uuden johtosäännön sekä raittiuslautakunnan toimistolle oman johtosäännön.

Päätökset. Lautakunnan tekemistä tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon: päätettiin hyväksyä toimiston laatima kertomusvuoden työohjelma (22.1. 9 §) sekä toimiston ehdotukset, jotka koskivat: kertomusvuoden kurssiohjelmaa (12.2. 22 §); raittius- ja terveysaiheisten lehtien, kirjasien ja lyhytelokuvien yms. hankintaa valistustyötä ja lainaustoimintaa varten; erilaisten kilpailujen järjestämistä raittiusjärjestöille (12.2. 23 §, 26.3. 49 §, 28.5. 80 §); Työväen Raittiuspäivän vieton järjestelyä (12.2. 24 §) ja raittiusviikon juhla- ja mainostoimenpiteitä (8.10. 120 §) sekä raittiusjärjestöjen tukemiseen varatun 100 000 mk:n määrärahan jakamista raittiusjärjestöille (16.4. 57 §). Lisäksi päätettiin: osallistua raittiusaiheisten elokuvien valmistuskustannuksiin (5.3. 37 §, 28.5. 79 §) ja neuvottelutilaisuuksien, juhlien yms. tilaisuuksien järjestelyyn ja kustannuksiin (22.1. 13 §, 27.8. 100 §, 17.9. 113, 114 §, 17.12. 152 §) sekä hyväksyä kurssiavustusten jakopäätöksiä koskevat ohjeet (5.3. 33 §). Päätettiin tilata lautakunnan jäsenille ja toimihenkilöille Raittiuslautakuntalehti (12.2. 24 §).

Esitykset kaupunginhallitukselle ja yleisjaostolle koskivat mm. seuraavia asioita: viranhaltijan lähettämistä sosiaaliministeriön järjestämille raittiusjärjestöjen opastuspäiville (7.5. 71 §); lautakunnan jäsenen ja kahden viranhaltijan lähettämistä raittiuslautakuntatyön neuvottelukokoukseen (20.6. 90 §); magnetofonin hankkimista toimiston käyttöön (8.10. 122 §); rautatientorilla sijaitsevan käymälän poistamista (5.11. 133 §) sekä lautakunnan toimiston viranhaltijain palkkojen korottamista (26.11. 140 §).

Sosiaaliministeriölle lähetettiin esitys ns. alkoholimakeisten tuonnin kieltämisestä (28.1. 82 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat: avustuksen myöntämistä Raittiuden Ystävät, Suomen Kansan Ryhtiliike ja Raittiusyhdistys Koitto nimisille yhdistyk-

sille (26.3. 46, 47 §, 17.9. 112 §); Vallilan Sos.-dem. Naisyhdistyksen esitystä ottaa kaupungin toimintaohjelmaan perheitten kuljettaminen vapaa-ajanviettopaikoille sekä väkijuomayhtiön voittovarojen käyttäminen tähän tarkoitukseen (7.5. 69 §) ja väkijuomayhtiön voittovarojen käyttämistä eräisiin kaupungin toimesta suoritettaviin tervettä perhe-elämää edistäviin toimenpiteisiin (17.12. 147 §). Kaikkiaan 16:sta anniskeluoikeuksien myöntämisestä koskevasta anomuksesta annettiin kielteinen lausunto 10 tapauksessa, samoin vastustettiin väkijuomamyymälän perustamista koskevaa anomusta.

Toimiston henkilökunta. Kertomusvuonna oli lautakunnan palveluksessa neljä vakinaista ja yksi tilapäinen viranhaltija. Tp. toimistoapulaisen virkaan valittiin 16.4. rouva Inga Rontu.

Raittiusvalistustoiminta. Lautakunnan ja toimiston virkailijoiden toimesta pidettiin vuoden aikana kaikkiaan 157 puhetta, esitelmää tai alustusta.

Valistustilaisuuksia järjesti toimisto 9, osittain yhteistyössä Naisten Raittiuskeskuksen, Oppikouluraittiusyhdistysten Helsingin piirin, Suoja-Pirtin, IOGT-Pangklubbenin, Teiniyhdistyksen elokuvakerhon, IOGT-logen Balderin sekä raittiuspiirijärjestöjen yhteistyötoimikunnan kanssa. Tilaisuuksissa oli osanottajia yhteensä n. 1 500.

Neuvottelutilaisuuksia järjestettiin seuraavasti: 18.1. neuvottelukokous oppikouluraittiusyhdistysten ja oppikoulujen kuraattoreita varten, osanottajia 23; 5.2. raittiusavustusten tilitystä koskeva tiedotustilaisuus raittiusjärjestöjen edustajille, osanottajia 78; 24.4. ns. vihje-ilta raittiusyhdistysten edustajille, osanottajia 26; 16.5. raittiusviikon järjestelyjä koskeva neuvottelutilaisuus raittiusjärjestöjen edustajille, osanottajia 48; 14.10. tiedotustilaisuus ylioppilasjärjestöjen edustajille, osanottajia 72; 22.10. yhteinen neuvottelutilaisuus lautakunnan jäsenille ja poliisiviranomaisille, osanottajia 15 ja 25.11. tiedotustilaisuus oppikouluraittiusyhdistysten puheenjohtajille ja sihteereille, osanottajia 20.

Raittiusjärjestöjen kustantamia julkaisuja levitettiin vuoden aikana: Alkoholi-kysymys-aikakauskirjaa kirjastoille 90 vuosikertaa, Raitis Ylioppilas (Valkolakki) -lehteä yliopistojen ja korkeakoulujen opiskelijoille 2 141 (2 003) kpl, eri raittiuslehtiä vankiloihin, työmaa- ja kansanruokaloihin ym. 1 121 (921) vuosikertaa, Pohjantähti-lehteä (lokakuu) oppikoululaisille 2 667 kpl sekä raittiuskeskusjärjestöjen joulujulkaisuja sairaaloihin, vankiloihin ym. sosiaalisin laitoksiin 1 700 (1 500) kpl. Raittiustutkimuksen oppikirjoja lähetettiin helsinkiläisille oppikouluille yhteensä 1 865 (3 738) mk:n arvosta sekä kansakouluissa ja oppikouluissa järjestettyjen raittiuskilpakilpailujen erityispalkinnoiksi 352 (424) kirjaa.

Raittiusviikon järjestelyistä vastasi neuvottelutilaisuudessa 16.5. valittu raittiusviikkotoimikunta, mutta käytännön järjestelyistä huolehti raittiuslautakunnan toimisto. Raittiusviikon avajaisjuhla pidettiin 27.10. Konservatorion juhlasalissa ja läsnä oli n. 600 henkeä. Ruotsinkielinen nuoris juhla pidettiin 31.10. Balderin juhlasalissa, osanottajia 100 henkeä. Muita ilmoitettuja tilaisuuksia oli yhteensä 51, joissa oli yleisöä yht. 7 670 henkeä. Kaduilla liikkui autoon kiinnitetty mainos yhteensä 14 t ja pääkaupungin sanomalehdille annettiin uutis- ym. aineistoa. Viikon yleisohjelma julkaistiin Perheviesti -nimisessä julkaisussa, joka ilmestyi 52 000 kpl:n painoksena. Elokuvateattereihin kustannettiin ns. mainospaloja kaikkiaan 15 ja selostustilaisuus lehdistölle pidettiin 24.10. Järjestöille toimitettiin kirjallista materiaalia ja autokor-

jaamoille, rippikoululaisille sekä ravintoloille jaettiin näille tarkoitettuja, eri raittiuskeskusjärjestöjen julkaisemia opas-, ohje- ja valistuskirjasia yhteensä 2 200 kpl.

Neuvonta- ja järjestelytoiminta. Teknillisten välineiden lainaustoimintaa varten oli toimiston käytettävänä kolme elokuvaprojektorია, kaksi rainakonetta, telineellä varustettu elokuvakangas, vuoden lopulla hankittu magnetofoni, 101 erilaista kaitafilmiä sekä 35 rainaa ja kuultokuvasarjaa. Elokuvakoneita lainattiin 296 (350) kertaa, kaitafilmejä 2 192 (2 554), joista raittiusfilmejä 921 (1 140), muita opetusfilmejä 634 (929) sekä piirrettyjä filmejä 637 (485), rainakoneita 39 (26) ja valkokangasta 37 (32) kertaa.

Muuta lainaustoimintaa varten oli toimiston käytössä 8 naisten kansallispukeja ja 8 miesten kansallispuvun liiviä. Lisäksi lainattiin kansantanhulevyjä, näyttämöpuvustoa ja askarteluvälineitä. Kansallispukeja lainattiin vuoden aikana 77 (73) kertaa.

Viranhaltijat suorittivat ohjauskäyntejä raittius- ja muiden järjestöjen tilaisuuksiin sekä laitoksiin vuoden aikana yhteensä 268 (283) kertaa. Lautakunta kustansi raittiusjärjestöille harrastustoiminnan erityisohjaajia yhteensä 40 (13) tunniksi.

Järjestöille toimeenpantiin kolme kilpailua. Raittiusaiheiseen tietokilpailuun osallistui yhteensä 34 ryhmää, retkiselostuskilpailuun 15 järjestöä sekä yhdessä Tampereen ja Turun raittiuslautakuntien kanssa järjestettyyn veikkaustietokilpailuun Helsingin osalta 37 ryhmää. Palkintoina annettiin raha- ja kirjepalkintoja.

Vuoden aikana järjestettiin seuraavat kurssit: kaksi teknillisten välineiden käyttökurssia, raittiusaiheinen luentosarja, kerhonjohtajakurssi, puhetaidon kurssi sekä yhteistoimintakurssi oppikouluraittiusyhdistysten ja Kansan Raittiusliiton Helsingin piirin, Helsingin Raittiuskeskuksen ja raittiuspiirijärjestöjen yhteistyötoimikunnan kanssa. Kurseille osallistui yhteensä 288 (161) henkilöä.

Työväen Raittiuspäivän yleismainoksia jaettiin yhteensä 250 työmaalle sekä järjestettiin aikana 23.3.—6.4. Työväen Raittiuspäivää koskeva elokuvamainonta 15 elokuvateatterissa.

Raittiustilanteen tutkiminen. Kertomusvuoden aikana suoritettiin lopullinen yhteenveto edellisen vuoden lopulla toimitetusta oppikoulunuorison tupakoinnin levineisyyttä koskevasta tutkimuksesta. Tilastointityön suoritti kaupungin tilastotointo ja tutkimus ilmestyi sen kuukausijulkaisussa n:o 12.

Kurssiavustukset. Lautakunta jakoi kurssiavustuksia raittiuskeskusjärjestöjen pitämien kurssien helsinkiläisille osanottajille. Avustukset jaettiin anomusten perusteella, joita tuli lautakunnan käsiteltäväksi yht. 36. Näistä hyväksyttiin 31 ja avustusta myönnettiin yhteensä 830 mk.

Raittius työn tukeminen vapaiden järjestöjen kautta. Päätöksellään 16.4. jakoi lautakunta kaikkiaan 100 000 mk raittius työn avustuksiksi. Määrärahasta pääsi osalliseksi 5 raittiuskeskusjärjestöä, 5 raittiuspiirijärjestöä, 28 aikuisten raittiusjärjestöä, 31 lasten ja nuorten raittiusjärjestöä sekä 11 raittiusjaostoa ja muuta järjestöä. Kuuden järjestön anomukset hylättiin.

Menojen ja tulojen yhteenveto. Kertomusvuoden talousarvion tileille oli merkitty raittiuslautakunnan käytettäväksi 197 098 mk. Vuoden aikana merkittiin eri tileille ylityksinä ja lisämäärärahoina 5 265 mk ja kaikkiaan käytettiin 199 569 mk.

Tuloja ei lautakunnalla kertomusvuonna ollut.